

Потребує висвітлення й аспект усвідомленого вибору студентом текстового матеріалу для створення хмари слів, який розглядаємо в контексті задоволення інформаційно-пізнавальної потреби, розширення фонових знань, спроможності пояснити логіку формування текстозцентрованого лексичного контенту для створення свого візуального образу. З огляду на довольність суб'єктивного інтерпретування інформації це вмотивовує позитивне сприйняття нового досвіду роботи з іншомовним текстом.

Хмара слів забезпечує навчання лексики на засадах взаємопроникнення читання, перекладу, письма як видів мовленнєвої діяльності, адже студент використовує те, про що прочитав, зрозумів, що вмів написати. Оскільки таке взаємопроникнення відбувається на основі тексту, пов'язаного з майбутнім фахом, можна вести мову про комплексне опанування професійно-значущим навчальним матеріалом.

Зауважимо, що застосування засобів ІКТ для когнітивної візуалізації професійно-орієнтованого текстового матеріалу на занятті з іноземної мови фаху потребує планування такої роботи. Етапами візуалізації можуть слугувати: вибір засобу (програми) візуалізації, підготовка чіткого та зрозумілого студентом методичного супроводу (якщо такий засіб використовується в навчальному процесі вперше); розроблення завдань в межах алгоритму «текст – створення графічного об'єкта на основі аналізу тексту – застосування графічного об'єкта в мовленнєвій діяльності».

Через створення хмар слів на основі іншомовного професійно-орієнтованого тексту студент поглиблює знання іноземної мови та певної фахової дисципліни, вдосконалює вміння продукувати власні словосполучення на основі наданого зразка.

Висновок. Отже, когнітивна візуалізація іншомовного професійно-орієнтованого тексту шляхом створення хмар слів є дидактично доцільним інструментом, застосування якого сприяє формуванню комунікативної компетенції студентів, активізує як навчально-пізнавальну діяльність на заняттях з іноземної мови, так і творчий саморозвиток суб'єктів педагогічного процесу.

Джерела

1. Барабанова Г. Когнітивна візуалізація іншомовного професійно-орієнтованого тексту в навчальних цілях. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. № 9(268). Львів : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2013. С. 251-257.
2. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання в немовному ІНЗ. К. : ІНККОС, 2005. 101 с.
3. Житеньова Н. В. Сутність візуалізації в навчальному процесі. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка*. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 19. С. 18-21. Серія: Педагогіка.
4. Колмакова Л. А. Практика применения когнитивной визуализации учебной информации для совершенствования учебно-познавательной деятельности обучающихся профессиональных образовательных организаций. 2015. URL: <http://www.emissia.org/offline/2015/2429.htm>.
5. Кондратенко О. А. Дидактические принципы реализации когнитивновизуальной технологии в дистанционном обучении студентов. *Теория и практика общественного развития*. 2013. № 6. С. 84-88.
6. Лаврентьев Г. В., Лаврентьева Н. Б., Неудахина Н. А. Некоторые теоретические основы технологии визуализации. URL: http://www2.asu.ru/crrkr/index_files/ucheb_files/innov/Part2/ch8/glava_8_1.html.
7. Манько Н. Н. Когнитивная визуализация педагогических объектов в современных технологиях обучения. *Образование и наука*. 2009. № 8. С. 10-30.
8. Lohmann S., Ziegler J., Tetzlaff L. Comparison of Tag Cloud Layouts: Task-Related Performance and Visual Exploration. *INTERACT*. 2009. P. 392-404.
9. Tufte E. R. *The Visual Display of Quantitative Information*. Cheshire, Connecticut : Graphics Press, 2001. 200 p.

Трушак Василь Ігорович

Національний Університет «Львівська Політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В РАМКАХ ФАКУЛЬТАТИВУ З ЯПОНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НА ПРИКЛАДІ ФАКУЛЬТАТИВУ З ЯПОНСЬКОЇ МОВИ НУ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Стаття присвячена виділенню особливостей навчання і викладання японської мови в рамках факультативу для студентів. Проаналізовано відмінності навчального процесу в рамках факультативу порівняно з навчанням японської мови як спеціальності. Досліджено засоби реалізації навчального процесу в рамках факультативу для студентів. Ключові слова: навчальний процес, японська мова, факультатив, навчання, викладання.

Актуальність. Навчальний процес в рамках факультативу з японської мови має значні відмінності від навчання японської мови як спеціальності. Тим не менше, вказані вище відмінності раніше не розглядалися. Тому актуальним є виділення цих відмінностей для розробки і покращення методик викладання японської мови в рамках факультативу для студентів.

Огляд джерел. Дослідженнями у галузі методики викладання японської мови займалися В. Алпатов, І. Головнін, Н. Конрад, Л. Нечаєва, О. Кадота, Н. Наганума та багато інших вітчизняних і зарубіжних дослідників [1, 2, 3, 4, 5, 6]. Проте викладання японської в межах факультативу раніше не розглядалося.

Основний матеріал. Протягом останніх кількох років японська мова продовжує набувати популярності. Зокрема, це відбувається завдяки зростаючій популяризації сучасної японської культури, як от аніме (мультиплікація), манги (комікси), сучасної японської музики, відео-блогерів в соцмережах, тощо.

Не спадає інтерес і до традиційної японської культури. При цьому, зацікавлені у японській мові студенти не завжди готові обрати японську мову як основну чи другу спеціальність, все ще зберігаючи інтерес до самої мови. За такої ситуації безплатний факультатив для студентів (у випадку з факультативом Львівської Політехніки він включений у навантаження викладача) стає значно кращим варіантом ніж, наприклад, платні приватні репетитори чи спроби самостійного навчання.

Таким чином, першою особливістю є відсутність обмежень відносно того, хто може відвідувати факультатив. Взяти участь у роботі факультативу можуть студенти будь-якої спеціальності незалежно від того на якій спеціальності вони навчаються. Враховуючи, що навчання ведеться з нуля, то це не викликає проблем відносно формальної складової, так як програми і навчальні плани беруть ту ж основу що й програми для тих предметів, де японська мова є як спеціальність, проте викладач змушений в тій чи іншій мірі змінювати стиль викладання, часто уникаючи філологічних термінів наскільки можливо щоб матеріал був зрозумілим однаково студентам і гуманітарних і технічних спеціальностей, але при цьому щоб пояснення і опрацювання матеріалу не втрачало змістової складової. Одночасно з тим повинна бути готовність відповідати на найрізноманітніші питання студентів – починаючи з питань з культури чи окремих мовних і мовленнєвих елементів закінчуючи питанням транслітерації японської мови на українську мову, в якому досі немає єдності в українській науковій спільноті.

Другою особливістю є різноманітність мотивації студентів. Тут можна говорити про різні цілі і різні можливості студентів. Частина студентів приходять спробувати японську мову, розглядаючи заняття в більшій мірі як цікавий спосіб проведення часу, тоді як інша частина налаштована до навчання і, відповідно, виконують більше позааудиторної роботи. При цьому викладач має досягти розширення і різноманітності пройденого матеріалу, надаючи максимальну увагу аудиторній роботі щоб зменшити самостійну роботу студентів. Тим не менше, без самостійної роботи студентів навчання відбувається повільніше і як результат утворюється матеріал, який проходиться на занятті в більшій мірі залежить від присутності студентів і їх готовності до заняття ніж матеріалу запланованого по програмі. Враховуючи, що у Львівській Політехніці на факультатив виділено 1 пару на тиждень, то мотивування студентів до самостійної роботи має дуже велику вагу.

Варто відзначити, що група новачків на своєму першому занятті уже є в певній мірі неоднорідною. Тут можна виділити 3 групи студентів:

1. Студенти, які вже почали самостійне вивчення мови, мають початкові навички письма і говоріння.
2. Студенти, які не вивчали японську мову, проте завдяки інтересу до японської культури (частіше сучасної, найчастіше – аніме) мають уявлення про мовний матеріал на рівні відтворення окремих ієрогліфів чи символів катакани і хірагани, окремих слів чи фраз.
3. Студенти, які не вивчали японську мову і з нею не контактували ні в якому вигляді.

Власні спостереження протягом останніх двох років показують перевагу другої групи студентів над іншими і поступове зменшення кількості студентів, які входять до третьої групи. Разом з тим, кожна група потребує дещо різного підходу.

При роботі з першою групою студентів необхідним є визначення прогресу студентів і відповідно матеріалу з якого можна починати (чи, точніше сказати, продовжувати) вивчення мови і виправлення помилок самостійного навчання, якщо такі є і систематизація матеріалу.

При роботі з другою групою студентів важливо перетворити відомі їм елементи мовного матеріалу на шаблони, відштовхуючись від яких відбудеться доповнення знань.

Відносно студентів з третьої групи, робота з ними відбувається по програмі або відштовхуючись від рівня представників інших груп, коли ці студенти отримуватимуть базову інформацію одночасно з появою мовних шаблонів, які вони розпрацьовуватимуть разом зі студентами різних груп.

Таким чином завданням викладача є підбір і опрацювання навчального матеріалу таким чином щоб представники всіх представлених груп почували себе комфортно і отримували достатньо необхідної їм інформації відповідно до їх побажань і потреб. Для визначення груп студентів, їх мотивацій та інтересів проводиться невелика мотиваційна бесіда, результати якої впливають на підбір матеріалу для вивчення японської мови і культури.

Ще однією особливістю є позиція викладача і здійснення контролю за досягненнями студентів. На відміну від обов'язкових предметів, у факультативу відсутній такий мотиваційний елемент як оцінка, а відвідування пар є добровільним. Тому викладач повинен забезпечити спокійну і ненапружену атмосферу, завдяки якій студент захоче приходити на пари і отримуватиме задоволення незалежно від своєї мотивації, досвіду вивчення мови, тощо.

Висновки. Викладання японської мови в рамках факультативу має значні відмінності порівняно з викладанням японської мови як спеціальності. Різниця у відсутності обмежень відносно того, хто може відвідувати факультатив, різноманітності мотивації студентів і рівнів на яких студенти знаходяться, що в

свою чергу міняє підхід до проведення пар, завдання яких намагається досягти викладач при підготовці і проведенні пар. Разом з тим, для покращення засвоєння студентами матеріалу в рамках факультативу перспективно є розробка нових методик для більш ефективного викладання.

Джерела

1. Аллатов В. М. Методические указания по курсу «Лексикология японского языка». Владивосток: ДВГУ, 1981. 48 с.
2. Головин И. В. Грамматика современного японского языка. М.: Изд-во МГУ, 1986. 316 стр.
3. Конрад Н.И. Современная начальная школа в Японии. СПб.: 1913. 156 с.
4. Нечаева Л.Т. Японский язык для начинающих. Часть первая. (Новая редакция). М.: Московский лицей. 2002.
5. Kadota O. Japanese teaching methodology. Japan: Bonjinsha, 1996. 203 p.
6. Naganuma N., Taguchi N. Transition from learning English to learning in English: Students' perceived adaptation difficulties to an English-medium university in Japan. *Asian EFL Journal*, 8(4), 2006. p. 52-73.

Харченко Наталія Вікторівна

Кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Інститут проблем виховання НАПН України

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В ОСВІТІ: АЛГОРИТМ ПОБУДОВИ

Статтю присвячено проблематиці соціального партнерства, доводиться його актуальність та необхідність у сучасній освіті. Визначено сутність соціального партнерства у сфері освіти між різними соціальними інститутами. Розкрито алгоритм побудови соціального партнерства. Підтверджено, що соціальне партнерство дозволяє організаціям – учасникам, ефективно відповідати на виклики суспільства та бути дієвими партнерами держави. Ключові слова: соціальне партнерство, співпраця, взаємодія, заклади освіти, соціальні інститути, алгоритм побудови партнерства.

Актуальність. У 2016 році на Всесвітньому економічному форумі в Давосі у представленому звіті «Майбутнє професій» («The Future of Jobs»), за результатами дослідження на базі 35 компетенцій, які в різних комбінаціях покривають потреби більшості професій по всьому світу, визначено ТОП–10 найбільш затребуваних до 2020 року компетенцій. Серед них така компетенція, як вміння співпрацювати та вибудовувати взаємодію з іншими, посідає 5 місце (Bessen, 2015).

Сьогодні відкритість і готовність соціальних інститутів до взаємодії та партнерства є важливою характерною ознакою демократичного громадянського суспільства.

Огляд джерел. Впродовж останнього десятиліття значимість соціального партнерства актуалізується у роботах дослідників різних наукових сфер. Так, важливість реалізації такої функції соціального партнерства як вплив соціального партнерства на формування громадянського суспільства і розвиток соціального суспільства, стабільності, економічної безпеки і соціальної відповідальності підтверджується працями Т. Карпової (Карпова, 2017), О. Бортнікової (Бортнікова, 2012).

Фахівці наголошують: необхідність вчасно реагувати на виклики суспільства має стимулювати та посилювати партнерство між урядом, педагогами, закладами освіти, бізнес–структурами та іншими організаціями (The Future of Jobs, 2016).

У цифровий вік вимоги до знань, умінь і навичок сучасної людини зростають. За даними досліджень, вісім з десяти компаній (82,2%) бачать необхідність взаємної адаптації з шкільною та академічною освітою. Це створює основу для ефективної співпраці у постійно мінливому світі (Hammermann, 2016).

Мета статті полягає у визначенні сутності соціального партнерства у сфері освіти між різними соціальними інститутами, розкритті особливості побудови соціального партнерства, визначенні засад, на яких має базуватися співпраця між партнерами.

Основний матеріал. В основі партнерського підходу лежить змістовна і широка міжсекторна взаємодія партнерів, що дозволяє вирішувати надзвичайно складні завдання, які стоять перед суспільством. Вирішення таких завдань силами одного сектору недостатньо ефективне. Працюючи окремо, кожен сектор проводить відокремлену діяльність, часто конкурує з іншими секторами і / або дублює дії, витрачаючи цінні ресурси. Розрізнені зусилля не призводять до бажаного результату, в той час як партнерський підхід створює нові можливості для розвитку та досягнення результатів за рахунок кращого розуміння умов діяльності і можливостей кожного сектора, а також пошуку нових шляхів їх застосування в цілях досягнення загального блага (Теннісон, 2003).

Таким чином кожен сектор (партнер) привносить в партнерство ті пріоритети, цінності та якості, які лежать в основі його діяльності, примножуючи їх.